

TOLLING-METSÄSTYSKOKEIDEN SÄÄNNÖT JA OHJEET

SISÄLTÖ

OSA 1: Tolling-metsästyskokeiden säännöt

Yleiset määräykset

Tolling-metsästyskokeen säännöt

Käytännön tolling-metsästyskokeen säännöt

OSA 2: Tolling-metsästyskokeen sääntöihin liittyvät yleisohjeet sekä järjestämis-, suoritus- ja arvosteluohjeet

Yleiset ohjeet

Tolling-metsästyskokeen järjestämis-, suoritus ja arvosteluohje

Käytännön tolling-metsästyskokeen järjestämis-, suoritus- ja arvosteluohje

OSA 3: Toimintaohjeet

Koetuomareiden koulutus- ja pätevöntiöohje

Koetoimitsijoiden koulutus- ja pätevöntiöohje

OSA 1

TOLLING-METSÄSTYSKOKEIDEN SÄÄNNÖT

Hyväksytty Suomen Kennelliiton valtuustossa 24.5.2026. Voimassa 1.1.2027 alkaen.

Osallistuessaan kokeeseen koiran omistaja tai ohjaaja sitoutuu noudattamaan näitä sääntöjä ja näihin liittyviä ohjeita sekä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita. Näiden sääntöjen lisäksi noudatetaan Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita. (Liitevihko).

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1.1 KOKEEN TARKOITUS

Tolling-metsästyskokeiden tarkoituksena on saada tietoa novascotiannoutajien metsästysominaisuuksista jalostusta varten sekä edistää novascotiannoutajien kouluttamista metsästyskäyttöön.

1.2 KOELAJI

Tolling-metsästyskokeet ovat joko yleisiä kokeita, yhdistysten jäsenille tarkoitettuja kokeita tai valtakunnallisia mestaruuskokeita.

Käytännön tolling-metsästyskoe on yleinen koe.

1.3 OSALLISTUMISOIKEUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Vastaava koetoimitsija tai ylituomari tarkastaa koiran osallistumisoikeuden.

Kokeisiin saavat osallistua Kennelliiton rokotus- ja tunnistusmerkintävaatimukset täyttävät vähintään 12 kuukauden ikäiset novascotiannoutajat. Koirien tulee olla joko Kennelliiton tai FCI:n muiden jäsenjärjestöjen rekisteröimiä.

Kokeeseen ei saa osallistua:

- sairas, vammautunut tai loukkaantunut koira
- kiimainen narttu
- kantava narttu 30 vuorokautta ennen arvioitua synnytystä (arvioitu aika on 63 vrk ensimmäisestä astutuksesta) ja alle 75 vuorokautta synnyttämisen jälkeen
- koira, joka ei täytä Kennelliiton voimassa olevia antidopingmääräyksiä
- koira, joka on vihainen ihmisille tai toisille koirille
- koira tai ohjaaja, jolle Kennelliitto on asettanut osallistumiskiellon kokeisiin ja kilpailuihin

Kokeen järjestäjällä on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien lukumäärää kulloinkin voimassa olevien Kennelliiton ohjeiden mukaisesti.

Kokeen järjestäjä voi perua kokeen, mikäli osallistujia on vähemmän kuin kuusi (6).

1.4 JÄÄVIYS

Noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton yleistä jääviyssääntöä.

1.5 KOKEIDEN JA KILPAILUJEN AJANKOHDAN SIIRTO TAI NIIDEN PERUUTTAMINEN

Kokeiden siirrossa ja peruuttamisessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton yleistä sääntöä.

1.6 KOKEEN TUOMARIT

Kokeen ylituomari

Kokeen ylituomarin tulee olla Kennelliiton pätevimä ylituomari, jolla on voimassa oleva tolling-metsästyskokeen arvostelu-oikeus ja joka on Novascotiannoutajat ry:n ja Kennelliiton jäsen.

Muut tuomarit

Kokeen arvostelevalle tuomarille on oltava pätevyys tolling-metsästyskokeen tuomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus. Suomessa pätevidyn tuomarin on oltava Novascotiannoutajat ry:n ja Kennelliiton jäsen. Suomessa arvostelevalle ulkomaalaisen tuomarin tulee olla FCI:n hyväksymän maan kennelkeskusjärjestön tolling-metsästyskokeeseen pätevimä tuomari ja kennelkeskusjärjestön jäsen. Hänellä tulee olla voimassa oleva arvostelu-oikeus ja hänen tulee olla perehtynyt voimassa olevaan tolling-metsästyskokeen säännöstöön.

1.7 KOIRANOHJAAJA

Koiranohjaaja on kokeen aikana aina koiran virallinen edustaja riippumatta koiran omistussuhteista. Koiralla tulee olla sama ohjaaja koko koesuorituksen ajan. Koiranohjaajan tulee noudattaa arvostelevalle tuomarille antamia ohjeita. Koiran aiheuttamista ja koiralle aiheutuneista vahingoista vastaa koiran omistaja.

Ohjaajan, joka haluaa käyttää apuvälineitä (esim. jakkaraa) tai poiketa näistä säännöistä ja ohjeista, on haettava erikoislupa Novascotiannoutajat ry:ltä ja perusteltava pyyntönsä. Saatua kirjallista lupaa on esitettävä arvostelevalle tuomarille ennen suoritusta.

1.8 KOKEEN SUORITTAMINEN JA ARVOSTELU

Kaulapannan tai muun varusteen käyttö koesuorituksen aikana on kielletty. Suoritusten aikana ohjaaja ei saa käyttää apuvälineitä, jotka voidaan tulkita pakotteiksi.

Arvostelevalle tuomarille on keskeytettävä koe, jos ohjaaja kurittaa koiraa koepaikalla tai jos koira loukkaantuu tai sairastuu. Keskeyttämisestä on ilmoitettava viivyttämättä kokeen ylituomarille.

Kaikki koirat arvostellaan samoin arvosteluperustein.

Muutoin arvostelu tapahtuu koemuotokohtaisten sääntöjen ja sääntöjen liitteenä olevien arvosteluohjeiden mukaisesti.

1.9 ERILLISOHJEET

Ylituomarin, arvostelevalle tuomarille, koiranohjaajan, koetoimikunnan ja vastaavan koetoimitsijan tehtävät ja velvollisuudet määritellään tarkemmin rotujärjestön hallituksen hyväksymillä ohjeilla.

1.10 ERIKESITYKSET JA VALITUKSET

Säännösten mukaisesta arvostelusta ja tuomarin näkemyksestä ei voi valittaa. Kokeissa ja kilpailuissa syntyneissä eriksesityksissä noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton yleistä muutoksenhakusääntöä. Kokeen ylituomarin on kerrottava valitusmenettely valituksen tekijälle.

1.11 MUUTOKSET SÄÄNTÖIHIN JA OHJEISIIN

Muutokset sääntöihin ja niihin liittyviin ohjeisiin valmistelee Novascotiannoutajat ry. Yhdistyksen kokouksen hyväksymät sääntömuutokset esitetään Kennelliiton hallituksen vahvistettaviksi. Sääntöihin liittyvät yleis- ja erillisohteet vahvistaa Kennelliitto yhdistyksen kokouksen esityksestä. Sääntöihin liittyvät toimintaohjeet vahvistaa Novascotiannoutajat ry:n hallitus.

1.12 PAKOTTAVAT SYYT

Kennelliiton hallitus voi erittäin painavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista sekä antaa niitä koskevia erityismääräyksiä. Hallitus voi myös hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

TOLLING-METSÄSTYSKOKEEN SÄÄNNÖT

2.1 KOKEEN JÄRJESTÄMINEN

2.1.1 Yleistä

Koe tulee järjestää alueella, joka vastaa mahdollisimman hyvin todellista tolling-metsästysmaastoa.

2.1.2 Tuomarit

Kokeessa on arvostelu-oikeus tolling-metsästyskokeen arvostelu-oikeuden omaavilla tuomareilla. Kokeen arvostelevat ylituomari sekä tarvittava määrä muita arvostelevia tuomareita.

2.1.3 Koeluokat

Alokasluokka (ALO), johon saavat osallistua koirat, jotka koepäivänä ovat täyttäneet 12 kuukautta.

Avoin luokka (AVO), johon saavat osallistua ALO1-palkinnon saaneet koirat. Myös toisen maan virallisissa tolling-metsästyskokeissa saavutettu vastaava palkinto oikeuttaa osallistumiseen, jos palkinto on saavutettu riistakokeesta.

Voittajaluokka (VOI), johon saavat osallistua koirat, jotka ovat saavuttaneet kaksi AVO1-palkintoa. Myös toisen maan virallisissa tolling-metsästyskokeissa saavutetut vastaavat palkinnot oikeuttavat osallistumiseen. Vähintään yhden ulkomaisen ALO1- tai AVO1-palkinnon tulee olla riistakokeesta.

Saatuaan luokkanousuun oikeuttavat tulokset koiralla on oikeus jatkaa alemmassa luokassa kuluvan vuoden loppuun saakka. Jos koira osallistuu ylempään luokkaan, se ei voi enää osallistua alempaan luokkaan.

2.1.4 Riista ja noutoesineet

Noutoriistana tulee käyttää vain houkuteltavissa olevia, metsästettäviä sorsalajeja sekä hanhia. Huom! Hanhia voi käyttää vain voittajaluokassa. Kaikilla koirilla pyritään käyttämään samoja riistalajeja. Riistan tulee olla hyväkuntoista ja pakastetun riistan täysin sulanutta.

AVO- ja VOI-luokassa voidaan riistojen sijasta käyttää kangaspäällysteisiä noutoesineitä, dameja. Kun säännöissä myöhemmin puhutaan riistasta, voidaan sillä tarkoittaa myös dameja.

Ohjaaja käyttää omia tollausesineitä. Tollausesine voi olla esimerkiksi pieni dami, pallo tai muu koiralle vaaraton esine. Tollausesineiden lukumäärää ei ole rajoitettu, mutta ääntä pitävät esineet on kielletty.

2.1.5 Kokeen tehtävät ja suorittaminen

Alokasluokan kokeessa koira suorittaa houkuttelutyön (hiipiminen, tollaustyöskentely, passiivisuus), hakutehtävän sekä paikallistamistehtäviä. Avoimessa ja voittajaluokassa on lisäksi ohjaustehtäviä.

Koira suorittaa koko kokeen kytkemättömänä, ellei tuomari erikseen muuta määrää.

Tarkemmat kuvaukset tehtävistä löytyvät tolling-metsästyskokeen järjestämis-, suoritus- ja arvosteluohjeesta.

2.2 ARVOSTELU

2.2.1 Yleistä

Yhden koiran kaikki osasuoritukset arvostelee sama tuomari.

Kokeen suorittamisessa ja koirien arvostelussa noudatettavat yksityiskohtaiset määräykset sekä ohjeet ylituomarille ovat näihin sääntöihin liittyvissä Kennelliiton hyväksymissä ohjeissa.

Kokeessa arvostellaan koiran houkuttelutyötä, kykyä ja halua noutaa riistaa vedestä ja maalta sekä kykyä toimia metsästyskoirana novascotiannoutajille tyypillisessä metsästyksessä. Kokeessa suoritetaan vain laatuarvostelu järjestämättä koiria paremmuusjärjestykseen.

Arvostelu kirjataan rotujärjestön hyväksymälle arvostelulomakkeelle.

2.2.2 Kokeen keskeyttäminen

Jos koira tekee hylkäävän virheen, koe keskeytetään.

Hylkäävät virheet:

- voimakas laukausarkuus ja pelokkuus
- aggressiivinen käyttäytyminen
- riistan vahingoittaminen

Vakavia virheitä tehnyttä koiraa ei voida palkita. Se, että koiran suoritus ei oikeuta palkintosijaan, ei välttämättä merkitse kokeen keskeyttämistä.

Vakavat virheet:

- täysin riittämätön tollaustyöskentely
- täysin riittämätön hakutyöskentely
- karkaaminen ohjaajan hallinnasta
- hallitsematon kiihtymys
- riistasta kieltäytyminen
- kieltäytyminen vesityöskentelystä

Keskeyttämisen syy ja se, kenen toimesta keskeyttäminen on tapahtunut, merkitään arvosteluun.

2.3 PALKITSEMINEN

Osatehtävien avulla tuomarin on muodostettava kuva koiran ominaisuuksista, koulutustasosta ja sen soveltuvuudesta metsästyskoiraksi. Palkintosijaa päätettäessä ratkaisee tuomarille muodostunut kokonaisvaikutelma koirasta. Houkuttelutyö on ratkaiseva koiran korkeimman mahdollisen palkinnon määrittämisessä.

Ensimmäinen (1.) palkinto annetaan koiralle, jonka kokonaissuoritus on erinomainen.

Toinen (2.) palkinto annetaan koiralle, jonka kokonaissuoritus on erittäin hyvä.

Kolmas (3.) palkinto annetaan koiralle, jonka kokonaissuoritus on hyvä.

Ensimmäisen tai toisen palkinnon saamiseksi koiran on suoriuduttava hyväksyttävästi kaikista arvosteltavista ominaisuuksista.

Jos koiran kokonaissuoritus ei riitä hyväksytyyn palkintoon tai tuomari joutuu keskeyttämään kokeen, merkitään palkintosijan kohdalle nolla (0). Koiran loukkaantuessa niin, ettei se voi jatkaa koetta loppuun tai ohjaajan keskeyttäessä tilanteessa, jossa tuomarin mielestä koiralla olisi vielä ollut mahdollisuus yltää palkintosijoille, merkitään tulokseksi viiva (-).

Alokasluokka (ALO): Luokassa arvioidaan ennen kaikkea koiran työskentelyhalua ja yhteistyökykyä. Saadakseen ensimmäisen (1.) palkinnon koiran tulee osoittaa erinomaista työskentelyhalua, noutamisen iloa sekä yhteistyöhalua, eikä sillä saa olla vakavia virheitä tai puutteita työssään. Toiseen (2.) palkintoon koiran tulee osoittaa erittäin hyvää työskentelyhalua ja noutamisen iloa. Joitakin virheitä tai puutteita voidaan hyväksyä. Kolmanteen palkintoon (3.) koiran tulee osoittaa hyvää työskentelyhalua ja kiinnostusta noutamiseen. Kokemattomuudesta johtuvia virheitä ja puutteita voidaan hyväksyä, jos kokonaisuus on muuten riittävällä tasolla.

Avoin luokka (AVO): Saadakseen ensimmäisen (1.) palkinnon koiran tulee suorittaa kaikki tolling-kokeen tehtävät vakuuttavasti ja tuomarin tulee pitää sitä erinomaisena metsästyskoirana. Toiseen (2.) palkintoon vaaditaan, että koira suorittaa kokeen erittäin hyvin, vain vähäisin virhein tai puuttein. Kolmanteen (3.) palkintoon vaaditaan, että koira suorittaa kokeen hyvin. Joitain virheitä ja puutteita voidaan hyväksyä.

Voittajaluokka (VOI): Voittajaluokassa koiran työlle asetetaan kaikilta osin korkeat vaatimukset. Saadakseen ensimmäisen (1.) palkinnon koiran tulee suorittaa koe erittäin vakuuttavasti ja tuomarin tulee pitää sitä erinomaisena metsästyskoirana. Toiseen (2.) palkintoon vaaditaan, että koira suorittaa kokeen erittäin hyvin, vain vähäisin virhein tai puuttein. Kolmanteen (3.) palkintoon vaaditaan, että koira suorittaa kokeen hyvin. Joitain virheitä ja puutteita voidaan hyväksyä.

Suoritusten jälkeen tuomari antaa koiran ominaisuuksista sekä suullisen että kirjallisen arvostelun. Tämä koskee myös koiria, joita ei palkita tai joiden koe on keskeytetty.

KÄYTÄNNÖN TOLLING-METSÄSTYSKOKEEN SÄÄNNÖT

3.1 KOKEEN JÄRJESTÄMINEN

3.1.1 Yleistä

Osallistumisoikeus on koirilla, jotka ovat saavuttaneet tolling-metsästyskokeessa vähintään kaksi (2) kertaa VOI1-tuloksen. Myös toisen maan virallisissa tolling-metsästyskokeissa saavutetut vastaavat palkinnot oikeuttavat osallistumiseen. Koiralla tulee olla vähintään yksi 1-palkinto riistakokeesta.

Koiran omistaja/ohjaaja, jonka koiralla on kokeeseen osallistumiseen oikeuttavat tulokset, ilmoittaa koemuodon arvostelu-oikeuden omaavalle ylituomarille halukkuutensa suorittaa käytännön metsästyskokeen.

3.1.2 Tuomarit

Kokeessa on arvostelu-oikeus käytännön tolling-metsästyskokeen arvostelu-oikeuden omaavilla ylituomareilla. Yksi tuomari arvostelee enintään kaksi koiraa metsästyspäivää kohti.

3.1.3 Riista

Metsästettävän riistan tulee olla houkuteltavissa olevaa riistaa eli kaikkia metsästettäviä sorsalajeja sekä hanhia voidaan käyttää.

3.1.4 Kokeen suorittaminen

Koiraa käytetään kokeessa tolling-metsästystilanteen vaatimalla tavalla.

3.2 ARVOSTELU

Koe arvostellaan tolling-metsästyskokeen VOI-luokan sääntöjen mukaisesti. Metsästystilanne huomioiden kokeessa ei välttämättä voida arvostella kaikkia säännöissä mainittuja arvostelukohdita.

3.3 PALKITSEMINEN

Suoritusten jälkeen koirasta annetaan suullinen ja kirjallinen arvostelu. Kokeessa noudatetaan laatuarvostelua ja koira arvostellaan hyväksytty/hylätty -periaatteella.

Hyväksytty tulos merkitään palkintosijalla ensimmäinen (1.) palkinto ja se annetaan koiralle, jonka toiminta on moitteetonta ja tehokasta koko metsästyksen ajan.

Jos koiran kokonaissuoritus on hylätty tai jos tuomari joutuu keskeyttämään kokeen, merkitään palkintosijan kohdalle nolla (0).

Jos koiran suoritus käytännön metsästyskokeessa keskeytetään loukkaantumisen, puuttuvien houkuteltavien lintujen tai riittämättömien noutotilanteiden vuoksi, tulokseksi merkitään viiva (-).

OSA 2

TOLLING-METSÄSTYSKOEIDEN SÄÄNTÖIHIN LIITTYVÄT YLEISOHJEET SEKÄ JÄRJESTÄMIS-, SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa xx.yy.2026. Voimassa 1.1.2027 alkaen.

YLEISET OHJEET

4.1. JÄRJESTÄMISLUVAN MYÖNTÄMINEN

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Kennelliiton hallituksen sekä kennelpiirien myöntämissä ja hyväksymissä novascotiannoutajien rodunomaisissa kokeissa. FCI myöntää kansainväliset kokeet. Kennelliiton hallitus myöntää valtakunnalliset mestaruuskilpailut, niiden valintakokeet sekä maaottelut. Kennelpiirit myöntävät yleiset ja jäsenten väliset kokeet.

4.2. KOELUVAN ANOMINEN

Kokeiden toimeenpanoluvan anoo järjestävä yhdistys, jonka tulee olla Kennelliiton jäsen. Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävän yhdistyksen nimeämä koetoimikunta. Kokeen vastaavan koetoimitsijan on oltava Kennelliiton päteväimä tolling-metsästyskokeiden koetoimitsija. Käytännön tolling-metsästyskokeet anotaan koko kauden kokeina. Kokeet on anottava Kennelliiton kulloinkin määräämänä aikana ja noudatettava anomisessa Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita.

4.3. ILMOITTAUTUMINEN KOKEESEEN JA SIITÄ POIS JÄÄMINEN

4.3.1 Ilmoittautuminen

Kokeeseen ilmoittaudutaan järjestävän yhdistyksen Omakoirassa määräämällä tavalla. Koetoimikunnalla on oikeus ottaa vastaan jälki-ilmoittautumisia, mikäli kokeessa on tilaa.

4.3.2. Poisjääminen

Osanottomaksua ei palauteta ilman pätevää syytä. Päteviksi syiksi poisjäämiseen katsotaan koiran alkanut kiima sekä koiran tai omistajan sairaus, jotka on pyydettyessä lääkärintodistuksella todistettava. Poisjäämisestä on ilmoitettava välittömästi koetoimikunnalle, kuitenkin viimeistään ennen kokeen alkua.

4.4. KOKEIDEN TULOKSET

Kokeen tulokset tallennetaan ja toimitetaan eteenpäin Kennelliiton kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.

TOLLING-METSÄSTYSKOKEEN JÄRJESTÄMIS-, SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET

5.1. YLEISTÄ

Koirien ominaisuuksien arvioiminen metsästyskokeen avulla edellyttää koeolosuhteiden järjestämistä mahdollisimman tasapuolisiksi kaikille saman luokan koirille. Kokeissa ei noudateta tiettyä kaavaa, vaan koejärjestelyt vaihtelevat koemaaston ja kuvitellun metsästystilanteen mukaan. Tehtävien ei kuitenkaan tarvitse olla täysin samat kaikille koirille ja niitä voidaan tarvittaessa muuttaa kokeen aikana.

Koe suunnitellaan ja järjestetään siten, että tuomari voi parhaalla mahdollisella tavalla arvioida koirien metsästysominaisuuksia sekä maalla että vedessä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tuomarin mahdollisuuksiin arvioida tollaustyöskentely.

Koirien suoritusjärjestys määrätään pääsääntöisesti arvalla.

Koiran ominaisuuksien ja koulutustason arvioimiseksi sille annetaan mahdollisuus suorittaa seuraavat tehtävät:

Alokasluokka (ALO): Houkuttelutyö sekä hakutehtävä ja paikallistamistehtäviä. Ainakin kuusi (6) noutotilannetta, joista vähintään kaksi (2) melko avoimessa vedessä, uimasyvytydessä. Työskentelyn aikana ammutaan vähintään kolme (3) laukausta haulikolla. Houkuttelutyössä tulee olla vähintään 10 tollausheittoa sekä vähintään yksi noin 30 sekunnin passiivisuusjakso.

Avoin luokka (AVO): Houkuttelutyö sekä haku-, paikallistamis- sekä ohjaustehtäviä alokasluokkaa haastavammassa maastossa. Ainakin yhdeksän (9) noutotilannetta, joista vähintään neljä (4) vedessä, ja näistä vähintään kahden (2) on oltava uimasyvytydessä. Työskentelyn aikana ammutaan vähintään neljä (4) laukausta haulikolla. Houkuttelutyössä tulee olla vähintään 20 tollausheittoa sekä kaksi 30–60 sekunnin passiivisuusjaksoa.

Voittajaluokka (VOI): Tehtävätyypit ovat samat kuin avoimessa luokassa, mutta tehtävät suoritetaan vaikeutettuna. Sopivia vaikeustason lisäyksiä ovat siirtyminen eri piilojen välillä, häiriöt (esim. laukaukset) tollaustyöskentelyn aikana, vaativampi maasto, vaativammat markkeeraus- ja ohjaustehtävät. Houkuttelutyössä tulee olla 25–30 tollausheittoa sekä kaksi tai kolme 1–2 minuutin passiivisuusjaksoa.

5.2. KOKEEN JÄRJESTÄMINEN

Tuomareiden varaamisessa tulee ottaa huomioon kokeeseen alustavasti suunniteltu koiramäärä.

Arvostelumäärät luokittain (yhden luokan kokeet):

- ALO: enintään 15 koiraa
- AVO: enintään 15 koiraa
- VOI: enintään 12 koiraa

Jos arvosteltavia luokkia on enemmän kuin yksi, sovitaan arvosteltavien koirien enimmäismäärästä erikseen kokeen tuomarin kanssa.

Jos koe järjestetään iltakokeena, on arvosteltavien koirien enimmäismäärästä sovittava erikseen kokeen tuomarin kanssa.

Jos kokeessa on noudettavina riistan sijaan dameja, tulisi tästä olla maininta koeilmoituksessa ennen ilmoittautumisajan alkua.

5.3. KOKEEN SUORITTAMINEN

Kokeen tulee tapahtua tolling-metsästykseen soveltuvassa maastossa. Kasvillisuuden sekä maa- että vesialueella tulee olla niin tiheää, että riistat ovat useimmissa tehtävissä näkymättömissä, mutta kuitenkin niin, että koira on näkyvissä suurimman osan ajasta.

Ampujan ja houkuttelevan koirakon (koira ohjaajineen) oletetaan tarkkailevan vesistöä lepäävien lintujen varalta. Kun linnut on paikannettu, koirakko siirtyy metsästyksenomaisesti piilopaikkaan. Tollaustyöskentelyn avulla lintuja houkutellaan ampumaetäisyydelle.

Kokeen aikana jäljitellään riistan pudotuksia heitoin sekä haulikon laukauksin. Koiralle annetaan tilaisuus painaa putoamispaikat mieleensä, kun tarkoituksena on arvostella koiran paikallistamiskykyä. Jotkut riistojen putoamispaikoista ovat tarkasti tiedossa, mutta joistakin tiedetään vain putoamisalue.

Hyvä koepaikka tolling-metsästyskokeelle sisältää:

- vettä, jossa on runsaasti vesikasvillisuutta
- mahdollisuuksia tehokkaaseen tollaustyöskentelyyn veden äärellä
- mahdollisuuksia hyvään vesiohjaukseen (avoin ja voittajaluokka)
- mahdollisuuksia kokeen toimitsijoille heittää vesimarkkeerauksia esim. saaresta, niemestä tai ulkonevasta niemekkeestä (heittoja veneestä vältetään)
- mahdollisuuksia hakualueelle, joka sisältää maa-alueen lisäksi kosteaa maata, vettä ja ruovikkoa.

Tavoitteena on, että koko koe voidaan suorittaa ilman tarpeettomia ja aikaa vieviä siirtymiä.

Piilo, jota tolling-metsästyskokeessa käytetään, voi olla pystytetty naamioverkko tai luonnollinen piilo, kuten pensaikko. Piilon tulee sijaita rantaviivan läheisyydessä. Jotta linnut huomaisivat koiran tollaustyöskentelyn, piilon molemmilla puolilla tulisi olla 10–20 metrin avoin rantakaistale.

Voittajaluokassa voidaan käyttää houkutuskuvia metsästykseen soveltuvalla tavalla.

Kokeen alussa jokaiselle koiran ohjaajalle kerrotaan kokeen kulku ja annetaan tarvittavat ohjeet. Ohjeita voidaan antaa myös koko osallistujajoukolle alkupuhuttelun yhteydessä suorituspaikalla. Tuomari määrittelee ohjaajan toiminta-alueen ja tehtävien suoritusjärjestyksen.

Kun kyseessä on damikoe, on huomioitava noutoesineiden riistaa vaikeampi vainuaminen. Erilaisia dameja voidaan käyttää monipuolisesti, kunhan samassa osasuorituksessa kaikille koirille käytetään samanlaista damia ja kaikki damit ovat sääntöjen mukaisesti kangaspäällysteisiä.

5.3.1 Kokeen osa-alueet

Tolling-metsästyskokeessa koiraa testataan sekä houkuttelutyössä että noutotehtävissä.

Houkuttelutyö

Houkuttelutyö, joka koostuu hiipimisestä, tollaustyöskentelystä ja passiivisuudesta, aloittaa aina tolling-metsästyskokeen.

Hiipiminen tapahtuu kaikissa luokissa koira kytkettynä irti hihnasta. Tuomarin osoittamassa paikassa ohjaaja ottaa koiralta hihnan pois, jolloin koe alkaa. Ennen tätä ohjaaja voi alokasluokassa näyttää tollausesineen koiralle. Koira ja ohjaaja hiipivät varovasti rannalle ja piiloon häiritsemättä tai pelästyttämättä vedessä olevia lintuja. Tuomari

yleensä osoittaa reitin, jota ohjaajan ja koiran tulee käyttää piiloon mennessään. Hiipimisen ei tarvitse olla yhtäjaksoista, vaan sen aikana saa pysähtyä. Kun hiipiminen alkaa, ampujan tulee olla jo paikallaan, esimerkiksi omassa piilossaan veden äärellä. Ampuja ei osallistu hiipimiseen. Voittajaluokassa piiloja voi olla useampia. Siirtyminen näiden välillä tulee tehdä yhtä huomaamattomasti kuin ensimmäiselle piilolle hiipiminen.

Ohjaaja ja koira asettuvat piilon taakse siten, että ohjaaja pystyy tarkkailemaan vesialuetta. Koira sijoitetaan ohjaajan ja piilon väliin. Tollaustyöskentelyssä eli tollauksessa koira houkuttelee vedessä olevia lintuja. Työskentely alkaa, kun piilossa oleva ohjaaja heittää tollausesineen sopivan etäisyyden päähän ja koira juoksee leikkisästi noutamaan sen. Tätä toistetaan tuomarin ohjeistuksen mukaisesti, kunnes passiivisuusosuus alkaa. Tollaustyöskentelyssä ei lasketa heittoja, vaan ohjaajalle palautetut tollausesineet. Koiran työskentelytapa vaihtelee leikkisän ja vauhdikkaan tollaustyöskentelyn, ja rauhallisen, passiivisen odottamisen välillä.

Koiran tulee keskittyä työhön ja noutamiseen, mutta jos se nopeasti tarkkailee maastoa ja vettä työn aikana, se ei ole haitaksi. Koiran tulee työskennellä leikkisästi ja näyttäytyä hyvin rannalla, jotta se herättäisi lintujen kiinnostuksen metsästystilanteessa. Työskentelyn tulisi tapahtua mahdollisimman vähillä ja hiljaisilla käskyillä. Passiivisuuden aikana koiran tulee olla hiljainen ja rauhallinen. Ohjaaja ei saa koskea koiraan tai pitää siitä kiinni. Avoimessa ja voittajaluokassa koiran tulee noutaa tollausesine ilman erillistä noutokäskyä.

Tolling-metsästyskokeessa houkuttelutyö päättyy aina laukaukseen ja vesimarkkeeraukseen alokas- ja avoimessa luokassa. Voittajaluokassa houkuttelutyö päättyy vesimarkkeeraukseen tai -ohjaustehtävään.

Avoimen ja voittajaluokan kokeet voivat sisältää toisen houkuttelutyön ensimmäisen noutotehtävän jälkeen.

Voittajaluokassa tollaustyöskentelyn ja hiipimisen aikana voi esiintyä erilaisia häiriöitä, kuten hiipimisen keskeyttämistä, veden loiskuttamista jne. Tollaustyöskentelyn aikana voi myös kuulua laukauksia tai tapahtua heittoja, jolloin koiran tulee keskeyttää houkuttelutyö, paikallistaa putoava riista ja noutaa se ohjaajan käskystä.

Vesityöskentely

Vesialue on valittava siten, että se vastaa mahdollisimman hyvin todellista tolling-metsästysmaastoa. Maaston vaikeus on kuitenkin oltava sopusoinnussa luokan vaatimusten kanssa. Koemaasto on valittava niin, että koira joutuu uimaan työskentelyn aikana. Vesityöskentely on yksi tärkeimmistä novascotiannoutajan ominaisuuksista. Sen tulee mennä veteen innokkaasti, nopeasti ja epäröimättä, riippumatta siitä, tapahtuuko koe matalassa vedessä, kivisillä rannoilla, kallioilla, ruovikoissa, kosteilla rannoilla tai suon reunoilla. Novascotiannoutajan tulee olla tehokas ja kestävä uimari.

Haku

Haku vastaa metsästystilannetta, jossa koira tai metsästäjä eivät tiedä tarkalleen, mihin riista tai riistat putosivat, mutta metsästäjä tietää, millä alueella ne voivat olla. Kokeessa tuomari kertoo ohjaajalle, mikä alue on etsintäalue ja mistä koiran saa lähettää. Koiran tulee hyvällä vauhdilla kattaa koko alue ja seurata kaikkia havaitsemiaan riistan hajuja. Koiran tulee spontaanisti ja epäröimättä tarttua kaikkiin löytämiinsä riistoihin ja noutaa ne nopeasti ohjaajalle. Spontaani tarttuminen tarkoittaa, että ohjaaja ei saa käyttää käskyjä tai merkkejä saadakseen koiran tarttumaan löytämiinsä riistoihin. Koiran tulee osoittaa tehokasta hakua, jossa se kattaa koko hakualueen eikä jää toistuvasti etsimään samoista paikoista. Mikäli koira poistuu alueelta tai etenee liian kauas, ohjaaja saa tuomarin luvalla ohjata sen takaisin oikealle alueelle. Tuomarin luvalla ohjaaja voi myös kutsua koiran pois ja lähettää sen uudelleen alueelle. Hakutyöskentelyn aikana tuomari voi neuvoa ohjaajaa suuntaamaan koiran tiettyyn osaan hakualuetta ja pitämään sen työskentelemässä rajatummalla alueella, kunnes riista on löydetty ja noudettu. Ohjaaja saa käyttää merkkejä tai käskyjä pitääkseen koiran työskentelemässä oikealla alueella.

Hakualueen tulee olla sellainen, että koira ei näe jatkuvasti ohjaajaa työskennellessään maastossa. Tolling-metsästyskokeessa osan hakualueesta tulisi koostua vedestä, mieluiten runsaalla vesikasvillisuudella. Alueelle sijoitetaan riistoja suoritusvuorossa olevan koiran näkemättä selkeästi putoamispaikkaa tai -aluetta. Riistat asetetaan aina samoille paikoille. Voittajaluokassa voidaan haun aikana ampua laukauksia.

Alokasluokan hakualueen tulee olla helposti kuljettavaa maastoa veden äärellä sekä avointa vettä ja/tai vettä, jossa on kasvillisuutta, ruovikkoa tai kosteikkoja. Riista voi alokasluokassa olla enintään 50 metrin päässä lähetyspaikalta. Hakualueella tulisi olla vähintään neljä riistaa.

Avoimen luokan hakualueen tulisi olla vaikeakulkuisempaa ja sen tulee sisältää avointa vettä ja/tai vettä, jossa on kasvillisuutta, ruovikkoa tai kosteikkoja. Riista voi avoimessa luokassa olla enintään 60 metrin päässä lähetyspaikalta. Hakualueella tulisi olla vähintään viisi riistaa.

Voittajaluokan hakualueen tulee olla vaikeakulkuista ja vaikeasti työstettävää, ja sen tulee sisältää avointa vettä ja/tai vettä, jossa on kasvillisuutta, ruovikkoa tai kosteikkoja. Riista voi olla enintään 60 metrin päässä lähetyspaikalta. Hakualueella tulisi olla vähintään viisi riistaa.

Ohjattavuus

Ohjaustyö vastaa metsästystilannetta, jossa koira ei ole nähnyt, mihin riista putosi, mutta metsästäjä tietää riistan sijainnin. Kokeessa tuomari kertoo ohjaajalle, missä riista on. Ohjaajan tulee sitten ohjata koira osoitettuun paikkaan, jossa sen tulee spontaanisti ja epäroimättä tarttua riistaan ja noutaa se nopeasti ohjaajalle. Koiraa voidaan ohjata pilli- ja suullisilla käskyillä ja käsimerkeillä. On sallittua antaa koiralle etsintämerkki sen saapuessa oikealle alueelle.

Ohjaajan ja koiran yhteistyön tulee ohjaustehtävissä olla tehokasta ja sujuvaa. Koiran tulee nopeasti seurata ohjaajan merkkejä ja käskyjä ja liikkua osoitettuun suuntaan. Ohjaaja saa tukea koiraansa, kun se etenee oikeaan suuntaan, ja nopeasti korjata ja pysäyttää koiran, kun se liikkuu väärään suuntaan. Ohjaaja voi itse valita, mitä reittiä käyttää ja miten hyödyntää maastoa tai tuulta saadakseen koiran oikeaan paikkaan.

Ennen ohjaustehtävän suorittamista ammutaan aina laukaus. Tämä laukaus on mahdollista ampua myös, kun koira on palaamassa löydetyn linnun kanssa hakutyöstä tai paikallistamistehtävästä. Koiran tulee laukauksen aikana pitää pehmeä ote riistasta eikä keskeyttää meneillään olevaa työtä.

Tolling-metsästyskokeessa ohjaustehtävät tulisi ensisijaisesti suorittaa vedessä. Kokeissa voi myös esiintyä tehtäviä, joissa osa tai koko reitti linnulle on maalla ja/tai vedessä. Maaston tulee olla sellaista, että ohjaajalla on mahdollisuus nähdä koiransa suurimman osan aikaa. Ohjausetäisyydet riippuvat luokasta ja maaston vaikeudesta sekä vallitsevista olosuhteista.

Avoimessa ja voittajaluokassa tulee olla vähintään yksi ohjaustehtävä. Ohjausetäisyys avoimessa luokassa on enintään 70 metriä ja voittajaluokassa enintään 100 metriä. Kokeisiin voidaan rakentaa myös lyhyempiä tehtäviä, joissa koiran ohjattavuutta testataan muiden haasteiden kautta.

Paikallistamiskyky

Paikallistamistehtävä vastaa metsästystilannetta, jossa koira on paikalla, kun laukaus ammutaan ja riista putoaa veteen tai maalle. Koiralla tulee olla mahdollisuus havaita riista heiton aikana. Koiran tulee pysyä hiljaa ja rauhallisesti paikallaan sekä laukauksen että heiton aikana. Sen tulee tarkkaavaisesti seurata, mihin riista putoaa, ja muistaa putoamispaikka. Kun tuomari antaa luvan, ohjaaja voi lähettää koiran noutoon. Koiran tulee silloin mennä nopeasti ja suoraan putoamispaikalle, tarttua riistaan spontaanisti ja epäroimättä ja palata noudetun riistan kanssa suoraan ohjaajan luo. Koiran tulee noutaa riistat mahdollisimman itsenäisesti.

Tolling-metsästyskokeissa esiintyy pääasiassa paikallistamistehtäviä (markkeerauksia), joissa linnut putoavat uintisyvään veteen. Koiran paikallistamiskykyä voidaan testata yhden tai useamman pudotetun riistan noudoilla. Alokasluokassa on vain yksittäisiä pudotuksia.

Jokaisen heiton yhteydessä ammutaan laukaus. Tehtävässä voidaan käyttää sorsapilliä tai vastaavaa heittojen yhteydessä. Ampuja sijoitetaan niin, että ampumaetäisyydet vastaavat todellisia pudotusetäisyyksiä. Noutoetäisyydet ja pudotusten määrät riippuvat luokasta ja maaston vaikeudesta.

Alokasluokassa etäisyydet voivat olla enintään 20 metriä. Ampujan tulee olla sopivalla etäisyydellä koirasta, hyvin näkyvissä koiralle. Koiran tulee myös nähdä heitto ja putoamispaikka. Tollausion päättävään paikallistamistehtävään ohjaaja lähettää koiran piilosta. Koiran palauttaessa riistaa ohjaaja saa tarvittaessa siirtyä tuomarin osoittamalle alueelle ottamaan riistan vastaan. Muissa paikallistamistehtävissä lähetys tapahtuu tuomarin osoittamasta paikasta.

Avoimessa luokassa etäisyydet voivat olla enintään 40 metriä. Suurimman osan paikallistamistehtävistä tulee olla vesimarkkeerauksia. Mukaan tulee sisällyttää vähintään yksi kaksoismarkkeeraus. Ohjaajan tulee houkuttelutyön päättävän paikallistamistehtävän jälkeen jäädä piiloon koiran ollessa piilon ulkopuolella. Piilosta poistutaan tuomarin ohjeiden mukaan.

Voittajaluokassa etäisyydet voivat olla enintään 50 metriä. Suurimman osan paikallistamistehtävistä tulee olla vesimarkkeerauksia. Mukaan tulee sisällyttää vähintään yksi kaksois- tai kolmoismarkkeeraus. Ohjaajan tulee houkuttelutyön päättävän paikallistamistehtävän jälkeen jäädä piiloon koiran ollessa piilon ulkopuolella. Piilosta poistutaan tuomarin ohjeiden mukaan.

5.4. KOKEEN ARVOSTELMINEN

Kokeen tehtävien avulla tuomarin on muodostettava kuva koiran ominaisuuksista, koulutustasosta ja sen sopivuudesta metsästyskoiraksi.

Kokeessa suoritetaan vain laatuarvostelu asettamatta koiria paremmuusjärjestykseen. Paras koira voidaan kuitenkin valita, jos kokeen järjestäjät niin haluavat tai jos kokeen luonne sitä edellyttää, kuten rotumestaruuskokeissa. Suoritusten jälkeen koirasta annetaan suullinen arvostelu, mutta ei kerrota lopullista palkintosijaa.

Onnistuneen tolling-metsästyksen kannalta ratkaisevaa on koiran kyky suorittaa houkuttelutyö. Koiran tulee osoittaa hyvää yhteistyötä ohjaajan kanssa piilossa ja sen läheisyydessä. Sujuva piiloon hiipiminen on merkittävä osa toimivaa yhteistyötä. Todellisessa tolling-metsästystilanteessa houkuttelutyö on kaiken pohja: mikäli houkuttelutyö ei toimi, ei myöskään laukauksia päästä ampumaan. Lopullista arviointia annettaessa painotetaan houkuttelutyön kokonaisvaikutelmaa. Jos koiran houkuttelutyössä on ollut puutteita, se ei voi saavuttaa korkeinta palkintosijaa, vaikka työskentely laukauksen jälkeen olisi moitteetonta.

Suorituksen onnistumisen kannalta ratkaisevinta on koirakon sujuvan yhteistyön lisäksi koiran halu työskennellä vedessä, riistainto sekä kyky säädellä vireystilaa aktiivisen ja passiivisen työskentelymuodon välillä houkutteluosiossa.

TYÖSKENTELY ENNEN LAUKAUSTA

Houkuttelutyö

Houkuttelutyö jaetaan hiipimiseen, tollaustyöskentelyyn ja passiivisuuteen.

Hiipimisessä koira ja ohjaaja hiipivät rannalla olevaan piiloon siten, että todellisessa metsästystilanteessa vedessä olevat linnut eivät häiriintyisi ja pelästyisi. Hiipiminen tapahtuu kaikissa luokissa koira kytkettynä irti hihnasta. Alokasluokassa ohjaaja voi näyttää tollausesineen koiralle ennen kuin hihna otetaan pois ja hiipiminen alkaa. Koiran tulee olla kuuliainen ja hiljainen ja sitä tulee ohjata mahdollisimman vähän. Jos ohjaamista tarvitaan, se tulee tehdä huomaamattomasti. Koira ei saa rynnätä ohjaajan edelle piilolle, veteen tai toimitsijan/ampujan luo. Koväänisiä käskyjä tai vihellyksiä, jotka voisivat pelästyttää linnut, tulee välttää. Jos voittajaluokassa on tarpeen hiipiä kahden eri piilon välillä, siirtyminen tulee tehdä yhtä huomaamattomasti kuin ensimmäiselle piilolle hiipiminen.

Tollaustyöskentelyssä koiran tulee leikkisällä tyylillä ja hyvällä vauhdilla noutaa tollausesineitä sille määrättyllä alueella. Tollaustyöskentelyn tulee olla vauhdikasta ja keskittynyttä. Koiraa tulee ohjata mahdollisimman vähillä merkeillä ja käskyillä. Avoimessa ja voittajaluokassa koiran tulee noutaa tollausesine ilman erillistä noutokäskyä. Koiran tulee välittömästi ja itsenäisesti noutaa ja tuoda tollausesine ohjaajalle. Palautusta ja nouto-otetta ei arvostella tollaustyöskentelyn aikana.

Koiran tulisi työskennellä leikkisästi ja hypähdellen, ja tällä tavoin näyttäytyä rannalla, jotta linnut kiinnostuisivat. Leikkisyys, joka ei vaikuta vauhtiin tai tempoon haitallisesti, katsotaan koiran eduksi. Koiraa, joka nopeasti tarkkailee ympäristöä tai ottaa lyhyen juomataun ja jatkaa sitten työskentelyä, ei tule arvostelussa rangaista.

Tollaustyöskentelyjen välissä olevassa passiivisuusosiossa koiran tulee pysyä piilossa rauhallisena ja hiljaa. Se ei saa äänellä häiritsevästi.

Jos koira ei osoita kiinnostusta houkuttelutyöhön tai tollausesineisiin, tai karkaa ohjaajan hallinnasta ja poistuu piilosta, esimerkiksi uimaan, kyseessä on vakava virhe, jonka vuoksi tuomari voi keskeyttää kokeen.

TYÖSKENTELY LAUKAUKSEN JÄLKEEN

Vesityöskentely

Koiran tulee mennä veteen epäröimättä. Haluton vesityöskentely johtaa palkintosijan alentamiseen ja ääritapauksessa kokeen keskeyttämiseen. Mikäli koira kieltäytyy veteen menosta tai sitä joudutaan toistuvasti kehottamaan, koe keskeytetään.

Koiran tulee liikkua vedessä tehokkaasti ja määrätietoisesti, ja sen on uitava rohkeasti vesikasvillisuuden läpi. Kokematonta koiraa ei alokasluokassa rangaista arvostelussa uintiasennon virheistä, esimerkiksi roiskivasta uintityylistä.

Haku

Koiran tulee tehdä hyvää, koko osoitetun hakualueen kattavaa hakutyötä, olla oma-aloitteinen ja käyttää hyvin vainuaan. Määrätietoinen haku ja tehokas riistan löytäminen ovat merkki erinomaisesta kyvystä löytää riistaa. Koiran on tarvittaessa seurattava ohjaajansa merkkejä.

Hakutyön arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota vainun käyttöön, koiran kykyyn löytää riistaa ja hyödyntää olosuhteita, työskentelyn itsenäisyyteen sekä tapaan, jolla koiran työskentely kattaa sille osoitetun alueen. Tehoton tai ohjaajalta paljon tukea vaativa hakutyö johtavat palkintosijan alenemiseen. Täysin riittämätön hakutyöskentely oikeuttaa tuomarin keskeyttämään kokeen.

Paikallistamiskyky

Koiran on muistettava riistojen putoamispaikat ja suoritettava tehtävä itsenäisesti. Määrätietoinen, itsenäinen eteneminen pudotusalueelle sekä siellä metsästäminen ja riistan löytäminen ovat merkki erinomaisesta paikallistamiskyvystä. Tuomarin luvalla annettu vähäinen tuki ei välttämättä vaikuta palkintosijaan.

Riistankäsittely

Koiran tulee spontaanisti ja epäröimättä tarttua kaikkiin löytämiinsä riistoihin ja noutaa ne nopeasti ohjaajalle. Spontaani tarttuminen tarkoittaa, että ohjaaja ei saa käyttää käskyjä tai merkkejä saadakseen koiran tarttumaan löytämiinsä riistoihin. Koiran tulee palauttaa riistat ohjaajalleen ripeästi, hyvällä otteella ja luovuttaa ne mielellään. Luovutuksen tulee tapahtua halukkaasti ja turvallisesti ohjaajan käteen ilman, että ohjaajan tarvitsee liikkua.

Riista tulee noutaa niin, ettei se putoa koiran suusta, koiran liikkuminen ei turhaan esty, eivätkä koiran hampaat vahingoita riistaa. Otteiden pehmeiden ja tasapainon arvioinnissa tulee ottaa huomioon riistan kunto. Jos on epävarmuutta siitä, onko koira vahingoittanut riistaa vai onko se voinut vahingoittua heiton tai putoamisen aikana, tilanne tulkitaan koiran eduksi.

Riistan vahingoittaminen, kieriminen riistan päällä ja riistan kätkeminen ovat hylkääviä virheitä, jotka johtavat kokeen keskeyttämiseen luokasta riippumatta. Riistasta kieltäytyminen on vakava virhe, joka toistuessaan johtaa kokeen keskeyttämiseen.

Palautusta ja nouto-otetta ei arvostella tollaustyöskentelyn aikana.

Eri luokkien arvostelussa noudatetaan seuraavia tulkintoja:

Alokasluokka (ALO): On toivottavaa, että kaikki riista luovutetaan ohjaajan käteen. Yksittäinen luovutus ohjaajan välittömässä läheisyydessä (enintään metrin päässä) voidaan hyväksyä. Toistuva riistan pudottelu johtaa palkintosijan alentamiseen ja jatkuessaan aiheuttaa riistankäsittelyn hylkäämisen ja kokeen keskeyttämisen. Kerran tapahtuva riistan vaihtaminen ei välttämättä vaikuta palkintosijaan, mutta useampi vaihto johtaa riistankäsittelyn hylkäämiseen ja kokeen keskeyttämiseen.

Avoin ja voittajaluokka (AVO, VOI): Riista tulee luovuttaa ohjaajan käteen. Toistuvat huolimattomat luovutukset johtavat palkintosijan alentamiseen ja ääritapauksissa aiheuttavat riistankäsittelyn hylkäämisen ja kokeen keskeyttämisen. Riistan vaihto tai riistojen pudottelu aiheuttavat kokeen keskeyttämisen.

Jos nuori tai kokematon koira epäröi kokeen aikana, ohjaajan on parempi tukea ja kannustaa sitä kuin olla reagoimatta lainkaan. Jos koira esimerkiksi epäröi tai on jättämässä löydetyn linnun, on parempi tukea ja kannustaa koira, jotta tehtävä saadaan suoritetuksi, kuin riskeerata, että se jättää linnun ja syyllistyy riistasta kieltäytymiseen.

Vainu

Koiran tulee osoittaa hyvää vainun käyttöä ja paikantaa tehokkaasti riistaa vallitsevissa tuuli- ja hajuolosuhteissa. Huono vainun käyttö on vakava virhe, mutta arvioinnissa tulee huomioida vaikeasti arvioitavat ja alueella yllättävästikin muuttuvat hajuolosuhteet.

Tehokkuus ja kestävyys

Tehokas koira työskentelee läpi kokeen erilaisissa maastoissa hyvällä vauhdilla ja löytää erinomaisesti riistaa. Koiran tulee pitää kokeen ajan hyvä, tasainen vauhti eikä sen kestävyys tai työskentelyn tehokkuus saa hiipua. Säätilanne ja maasto tulee ottaa arvioinnissa huomioon.

TASAPAINOISUUS JA ITSEHILLINTÄ

Reagointi laukaukseen

Koiran on oltava laukausten aikana hallinnassa ja tarkkailtava valppaana laukausten suuntaan.

Voimakas laukausarkuus on hylkäävä virhe, joka johtaa kokeen keskeyttämiseen. Hallitsematon kiihtyminen tai karkaaminen ohjaajan hallinnasta laukausten aikana ovat vakavia virheitä ja oikeuttavat tuomarin keskeyttämään kokeen.

Mikäli koira liikkuu laukauksen aikana hieman, mutta ei tarvitse ohjaajan huomiota, ei tämä välttämättä vaikuta palkintosijaan.

Luvaton lähtö noutoon laukauksen yhteydessä johtaa vähintään palkintosijan alenemiseen. Karkaaminen ohjaajan hallinnasta johtaa palkintosijan menettämiseen (0).

Vakaus

Koiran tulee siirtymien ja tollaustyöskentelyn aikana pysyä rauhallisena ja olla hiljaa. Se ei saa vinkua tai haukkua. Koiran tulee pystyä vaihtamaan noutotyylä spontaanien tollaushuutojen sekä hallittujen riistanoutojen välillä. Koiran tulee suhtautua rauhallisesti ja hiljaisesti laukauksiin, putoavaan riistaan sekä alueella mahdollisesti olevaan elävään riistaan.

Koiran tulee olla rauhallinen, hiljainen ja tarkkaavainen seuratessaan ohjaajaa, ollessaan piilossa tollaustyöskentelyn aikana sekä kun laukauksia ammutaan ja riistaa putoaa. Sen on myös pysyttävä käskystä paikallaan. Ohjaajalta tarvittavien käskyjen vähäisyys on koiralle eduksi.

Koiran rauhattomuus ja ääntely kiihdyttävissä tilanteissa, odottaessa sekä laukausten ja pudotusten aikana voi johtaa palkintosijan alenemiseen. Kiihtymisen muuttuminen hallitsemattomaksi on vakava virhe, ja se oikeuttaa tuomarin keskeyttämään kokeen.

Ääntely

Tolling-metsästyksessä voidaan hyväksyä pieniä ääniä, jotka eivät vaikuta houkuttelutyön tai metsästyksen lopputulokseen. Esimerkiksi koira, joka äänтелеe hieman uidessaan ammutun riistan luo tai joka ei ole täysin hiljaa haun aikana odotuksesta johtuen, ei rangaista. Koiran, joka työskentelee koko kokeen ajan täysin hiljaa, tulee kuitenkin saada erityistä huomiota.

YHTEISTYÖ

Yhteistyö ohjaajan läheisyydessä

Koiran tulee koko kokeen ajan osoittaa halua tehdä yhteistyötä ohjaajan kanssa ja sen on oltava helposti hallittavissa eri tilanteissa. Siirtymissä koira seuraa ohjaajan välittömässä läheisyydessä. Puutteellinen hallinta vaikuttaa palkintosijaan ja ääritapauksissa johtaa kokeen keskeyttämiseen.

Yhteistyö kauempana ohjaajasta (ohjattavuus)

Ohjattavuus on mittari koiran yhteistyöhalulle ja koulutettavuudelle. Koiran tulee olla halukas noudattamaan ohjaajan käskyjä ja ohjeita noutojen aikana myös silloin, kun se ei ole nähnyt riistan pudotusta. Koiran odotetaan olevan hillitysti ja mahdollisimman vähin käskyin ohjattavissa ohjaajalle kerrottuun kohteeseen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää koiran etenemisen vaivattomuuteen ja tehtävän nopeaan suorittamiseen. Käskyjen tulee olla hiljaisia ja niitä tulee käyttää säästeliäästi. Jos kokeessa on useampia ohjaustehtäviä, pidetään vaativampaa tehtävää merkitsevämpänä arvostelussa. Heikko ohjattavuus johtaa palkintosijan alenemiseen. Koiran karkaaminen täysin ohjaajan hallinnasta oikeuttaa tuomarin keskeyttämään kokeen.

YLEISVAIKUTELMA

Yleisvaikutelmassa arvostellaan koiran soveltuvuutta tolling-metsästyskoirana toimimiseen. Arvostelussa on huomioitava koiran kaikki suoritukset. Yleisvaikutelmassa tulee näkyä positiivisten seikkojen lisäksi myös palkintosijan alentamiseen ja kokeen keskeyttämiseen johtavat syyt. Siihen tulee kirjata myös kaikki kokeen aikana ilmenneet erityispiirteet, kuten poikkeuksellisen hyvä tai huono vainun käyttö. Kirjoitetun tekstin tulee vastata arvostelulomakkeen kohtia sekä annettua palkintoa.

KÄYTÄNNÖN TOLLING-METSÄSTYSKOKEEN JÄRJESTÄMIS-, SUORITUS JA ARVOSTELUOHJE

6.1. KOKEEN JÄRJESTÄMINEN

Käytännön tolling-metsästyskoe tulee suorittaa metsästyskauden aikana. Koe järjestetään koirakohtaisena kokeena, jonka arvostelee käytännön tolling-metsästyskokeen arvosteluoikeudet omaava ylituomari.

Koiran omistaja sopii tuomarin kanssa kokeen ajankohdan ja paikan sekä vastaa metsästystapahtuman käytännön järjestelyistä ja mahdollisista kustannuksista. Tuomareita varattaessa tulee huomioida kokeeseen osallistuvien koirien määrä; yksi tuomari voi arvostella enintään kaksi koiraa yhtä metsästyspäivää kohden.

Hyväksytyn suorituksen jälkeen koiralla ei ole enää osallistumisoikeutta käytännön tolling-metsästyskokeeseen.

Tuomari tallentaa tulokset Omakoiiraan ja toimittaa koirakohtaisen pöytäkirjan rotujärjestölle.

6.2. SUORITUSTEN KUVAUS

Koirien suoritusjärjestyksen määrää tuomari. Kokeen tulee tapahtua tolling-metsästyksen soveltuvassa maastossa. Metsästysmaasto on valittava siten, että koiralla on mahdollisuus suorittaa onnistuneesti houkuttelutyö sekä vasta ammutun riistan nouto. Vesialueen tulee olla riittävän laaja, jotta tuomari voi arvioida koiran kykyä houkutella riistaa.

Kokeen suorittamiseen vaaditaan, että vedessä on lintuja, kun työskentely ja hiipiminen aloitetaan. Siksi voi olla tarpeen valmistella useita vaihtoehtoisia metsästyspaikkoja. Tämä tarkoittaa myös, että houkuttelutyöt voidaan suorittaa paikoissa, joissa metsästys ei ole mahdollista, ja koiran noutokykyä voidaan arvioida myöhemmin samana päivänä sorsan- tai hanhenmetsästyksen yhteydessä. On suositeltavaa, että koko koe suoritetaan samalla kertaa.

Käytännön metsästyskoe järjestetään aidon tolling-metsästyksen tavoin, jossa metsästäjä yhdessä koiran kanssa hiipii rannan piiloon, ja koiran työskentelyn avulla houkuttelee vedessä olevat linnut ampumaetäisyydelle. Laukauksia ammutaan ja pudotettu riista noudetaan. Käytännön metsästyskokeessa myös tuomari voi toimia ampujana. Kokeen aikana koirakon tulee suorittaa vähintään kaksi menestyksekkästä houkuttelua (tollausta) ampumaetäisyydelle sekä vähintään yksi lämpimän riistan nouto.

6.3. KOKEEN KESTO

Koe kestää ajan, joka on tyypillinen kyseiselle metsästykselle. Jos noutoja ei saada riittävästi tai tuomari ei koe saaneensa tarpeeksi kattavaa kuvaa koiran työskentelystä, koetta voidaan jatkaa seuraavana päivänä.

6.4. KOKEEN ARVOSTELU

Kokeessa arvostellaan koiran kykyä menestyksekkäästi houkutella vesilintuja, halua noutaa ja käsitellä vasta ammuttua riistaa sekä koiran ominaisuuksia toimia käyttökelpoisena tolling-metsästyskoirana.

Arvostelussa huomioidaan koiran suoritus koko metsästystapahtuman ajan. Arvosteluperusteet ovat samat kuin tolling-metsästyskokeessa. Suoritusten jälkeen koirasta annetaan suullinen ja kirjallinen arvostelu. Kokeessa suoritetaan laatuarvostelu.

OSA 3 TOIMINTAOHJEET

Hyväksytty rotujärjestössä **xx.1.2026**. Voimassa **xx.yy.202z** alkaen.

KOETUOMAREIDEN KOULUTUS- JA PÄTEVÖINTIOHJE

Ensimmäisten tuomareiden koulutuksesta sovitaan erikseen Kennelliiton kanssa. Suunnitelma kirjattu alle punaisella tekstillä, joka tullaan poistamaan lopullisesta versiosta.

7.1. YLEISTÄ

Kennelliiton koetuomareiden koulutus-, pätevänti- ja toimintaohjeen lisäksi noudatetaan tätä ohjetta.

7.2. KURSSIEN JÄRJESTÄMINEN JA ANOMINEN

Ylituomareiden koulutuksen järjestää rotujärjestö yhteistyössä lajin tuomareiden ja Kennelliiton kanssa. Rotujärjestö nimeää järjestettävälle kurssille johtajan ja muut kouluttajat. Kurssianomus tehdään kennelpiirille voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.

7.3. KURSSEILLE HYVÄKSYMINEEN

Rotujärjestön hallitus valitsee hakijoiden joukosta koulutukseen pääsevät henkilöt ottaen huomioon hakijan koemuoto-kohtaisten vaatimusten täyttymisen sekä muut ominaisuudet toimia ko. koemuodon tuomarina. Kurseille hyväksyttävien on täytettävä Kennelliiton ylituomareiden koulutus- ja pätevämisohjeessa määritellyt yleiset vaatimukset sekä seuraavat lisävaatimukset:

- ovat Kennelliiton ja rotujärjestön jäseniä
- ovat olleet aktiivisia noutajaharrastajia vähintään viiden (5) vuoden ajan, ja heidän toimintaansa on kuulunut tehtäviä rotujärjestön kouluttajana sekä kokeiden toimitsijana
- ovat toimineet tolling-metsästyskokeiden tai noutajien rodunomaisten kokeiden vastaavina koetoimitsijoina vähintään viisi (5) kertaa, joista vähintään kolme (3) kertaa tolling-metsästyskokeissa
- ovat suorittaneet metsästäjä-tutkinnon hyväksyttävästi
- ovat osallistuneet jonkun FCI-jäsenmaan tolling-metsästyskokeen VOI-luokkaan kouluttamallaan koiralla
- ovat perehtyneet novascotiannoutajien rodunomaiseen metsästysmuotoon

Poikkeuslupa:

Ylituomarin peruskurssin suorittamisen jälkeen lajin ensimmäiset tuomarit koulutetaan Ruotsissa.

Ensimmäisten tuomarikoulutukseen osallistuvien edellytetään täyttävän ylituomarin peruskurssin vaatimukset. Tolling-metsästyskokeiden koetoimitsijakokemuksen puuttuessa vaatimus korvataan vastaavalla eli noutajien rodunomaisten kokeiden koetoimitsijakokemuksella. Ensimmäisiltä tuomarikoulutettavilta ei edellytetä osallistumista VOI-luokkaan kouluttamallaan koiralla, alempien luokkien kokemus riittää koulutukseen pääsemiseksi.

7.4. TUOMARIKOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Koulutus järjestetään rotujärjestön hyväksymän kurssiohjelman mukaisesti. Kurssin johtajana toimii kokenut tolling-metsästyskoetuumari.

Hakijoiden on suoritettava ylituomarin peruskurssi ennen lajikohtaisen koulutuksen aloittamista.

Tuomarikoulutus koostuu teoriaosuudesta ja käytännön harjoituksista. Kurssin läpäiseminen edellyttää suullisen ja kirjallisen kuulustelun hyväksyttyä suorittamista.

Harjoitus- ja koearvostelut

Harjoitus- ja koearvostelut suoritetaan kokeiden yhteydessä. Ylempien luokkien harjoitus- ja koearvosteluita voi tarvittaessa suorittaa myös muissa maissa järjestettyjen virallisten kokeiden yhteydessä. Kokelaan tulee itse ottaa yhteyttä harjoitus- ja koearvostelua varten kokeen tuomariin ja koetoimikuntaan.

Koearvostelut suoritetaan kirjallisina. Hyväksytty/hylätty harjoitus- ja koearvostelu merkitään pätevimiskorttiin ja Kennelliiton koepöytäkirjaan. Kokelaan tulee arvostella kaikki koetuumarin yhtenä päivänä arvostelemaat koirat. Tuomarilla saa olla yksi harjoitus- tai koearvostelija kerrallaan.

Harjoitusarvostelut

- Kokelaan on tehtävä kolme (3) hyväksyttyä harjoitusarvostelua, yksi (1) jokaisessa luokassa ja vähintään kahdelle (2) eri tuomarille.
- Harjoitusarvostelu on koulutustapahtuma ja vastaanottavan tuomarin on ohjattava kokelasta tilanteiden arvioinnissa.
- Arvosteltavia koiria tulee olla vähintään kahdeksan (8) jokaisessa luokassa.
- Tarvittaessa kokelaalle voidaan määrätä lisäkoulutusta, jonka määrä ja laatu sovitaan kurssin johtajan kanssa.
- Suoritettuaan kaikki harjoitusarvostelut hyväksytysti kokelas saa koearvosteluluvan.

Koearvostelut

- Kokelaan on suoritettava kolme (3) hyväksyttyä koearvostelua, yksi (1) jokaisessa luokassa ja vähintään kahdelle (2) eri tuomarille.
- Koearvostelut on suoritettava viimeistään kahden (2) vuoden kuluessa erikoiskoulutuksen päättymisestä.
- Koearvostelu voidaan hylätä, jos kokelaan antama tulos poikkeaa kahden (2) tai useamman koiran kohdalla arvostelevan tuomarin tuloksesta.

Poikkeuslupa:

Lajin ensimmäiset tuomarit koulutetaan Ruotsin tolling-metsästyskokeiden tuomarikoulutussuunnitelmaa mukaillen. Koulutus sisältää teoriaosuuden ja käytännön harjoituksia, ja sen hyväksytty suorittaminen edellyttää suullisen ja/tai kirjallisen kuulustelun läpäisemistä.

Rotujärjestö anoo SSRK:lta (Svenska Spaniel- och retrieverklubben) tuomarikoulutusta valitsemilleen tuomarikokelaille. Hakemuksen hyväksymisen jälkeen SSRK:n tolling-metsästyskokeiden vastuuhenkilö laatii jokaiselle koulutettavalle henkilökohtaisen koulutussuunnitelman. Lisäksi jokaiselle nimetään kokenut tuomari mentoriksi.

Koulutussuunnitelma perustuu koulutettavan aiempaan kokemukseen ja sisältää vähintään saman määrän harjoitus- ja koearvosteluja kuin mitä koetuomareiden koulutus- ja pätevöintiohjeessa edellytetään. Harjoitus- ja koearvostelut suoritetaan kokeiden yhteydessä, mutta osa niistä voidaan tehdä myös Suomessa järjestettävissä epävirallisissa kokeissa, jotka arvostelee virallinen tuomari.

Kun koulutus on suoritettu hyväksytysti, SSRK esittää koulutettavan pätevöimistä rotujärjestölle, jonka jälkeen rotujärjestö esittää pätevöimistä Kennelliitolle.

7.5. KÄYTÄNNÖN TOLLING-METSÄSTYSKOE

Käytännön tolling-metsästyskokeen tuomariksi ei ole yleistä hakumenettelyä, vaan siihen voi vähintään kahden vuoden arvostelukokemuksen omaava tolling-metsästyskoetuomari ilmoittaa halukkuutensa tuomaritoimikunnalle. Tuomari suorittaa harjoitusarvostelun kokeneemman tuomarin ohjauksessa joko Suomessa tai muun maan virallisen kokeen yhteydessä. Käytännön tolling-metsästyskokeiden arvostelu oikeuden myöntää Kennelliitto rotujärjestön esityksestä.

7.6. TÄYDENNYSKOULUTUS

Täydennyskoulutusta järjestetään tarvittaessa ja siitä vastaa tuomaritoimikunta, joka ylläpitää rekisteriä koulutukseen osallistuneista.

7.7. ARVOSTELU- TAI YLITUOMARIOIKEUKSIEN PERUUTTAMINEN

Ylituomarin tulee säilyttääkseen arvostelu oikeutensa täyttää Kennelliiton yleiset ylituomareita koskevat vaatimukset, osallistua hänelle tarkoitettuun jatkokoulutukseen vähintään joka toisella kerralla sekä toimia tuomarina, koetoimitsijana tai osallistua kokeisiin koiranohjaajana vähintään kerran kahden vuoden aikana.

Rotujärjestön hallituksen esityksestä Kennelliitto voi evätä tuomarilta arvostelu oikeuden, kunnes hän on hyväksytysti suorittanut yhden (1) hyväksytyn koearvostelun kyseisessä koemuodossa.

KOETOIMITSIJOIDEN KOULUTUS- JA PÄTEVÖINTIOHJE

Ensimmäiset koetoimitsijat koulutetaan noutajien rodunomaisten lajien koetoimitsijoista lajikohtaisella jatkokoulutuksella. Suunnitelma kirjattu alle punaisella tekstillä, joka tullaan poistamaan lopullisesta versiosta.

8.1 YLEISTÄ

Kennelliiton koetoimitsijoiden koulutus- ja päteväisohjeen lisäksi noudatetaan tätä ohjetta.

8.2 KURSSIEN JÄRJESTÄMINEN JA ANOMINEN

Koetoimitsijoiden koulutuksen järjestää rotujärjestö. Rotujärjestö nimeää kurssille kouluttajan, jonka tulee olla tolling-metsästyskokeiden ylituomari. Kurssista tehdään anomus kennelpiirille kennelpiirin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.

8.3 KURSSILLE HYVÄKSYMINEN

Rotujärjestön hallitus valitsee hakijoiden joukosta koulutukseen pääsevät henkilöt ottaen huomioon hakijan koemuotokohtaisten vaatimusten täyttymisen sekä muut ominaisuudet toimia koemuodon koetoimitsijana. Kurseille hyväksyttävien on täytettävä Kennelliiton koetoimitsijoille määritellyt yleiset vaatimukset sekä seuraavat lisävaatimukset:

- ovat Kennelliiton ja rotujärjestön jäseniä
- ovat suorittaneet koetoimitsijan peruskurssin (yleinen osa)
- ovat toimineet aktiivisesti noutajien rodunomaisten lajien ja/tai tolling-metsästyskokeiden parissa
- hakijoilla tulee olla rotujärjestön kirjallinen suositus

8.4 KOETOIMITSIJAKOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Tolling-metsästyskokeiden koetoimitsijat koulutetaan Novascotiannoutajat ry:n laatiman koulutusohjeen mukaisesti.

Lajin ensimmäiset koetoimitsijat koulutetaan noutajien rodunomaisten lajien koetoimitsijoista lajikohtaisella jatkokoulutuksella.

8.5 PÄTEVÖINTI

Vastaava koetoimitsijapätevyys myönnetään, kun koulutettava on hyväksytysti suorittanut sekä koulutuksen perusosan että lajikohtaiset koulutukset. Pätevyys myönnetään, kun hakija on täyttänyt 18 vuotta. Pätevyyden myöntää kennelpiiri.